

Sakliste og saksfremstillinger for møte i rovviltnemnda for region 8 den 18.12.2013

telefonmøte

Sakliste

29/13	Godkjenning av innkalling og sakliste	s. 1
30/13	Orienteringssaker	s. 1
31/13	Referatsaker	s. 1
32/13	Kvotest for kvotestjakt på gaupe	s. 2

29/13 Godkjenning av innkalling og sakliste

Vedtak:

Innstilling til vedtak:

Rovviltnemnda i region 8 godkjenner innkalling og sakliste til møtet den 18.12.2013

- 30/13 Orienteringssaker
- Nemnda orienterer om aktivitet siden forrige møte
 - Kort orientering fra Fylkesmannen i Finnmark
 - Kort orientering fra Fylkesmannen i Troms

31/13 Referatsaker

Type	Innhold	Avs/Mot	Dato
I	Avgjørelse av klage på kvote for betinget skadefellingstillatelse i region 8..	KLD	29.10.2013
I	Avgjørelse av klage på kvoter for betinget skadefelling av brunbjørn i reg..	KLD	23.10.2013
I	Avgjørelse av klage på vedtak om kvote for lisensfelling av brunbjørn i re..	KLD	11.10.2013
I	Behandling av søknader om erstatning for husdyr drept eller skadet av rov..	Miljødir.	9.12.2013
I	Bestandstilvekst og tap i svenske samebyer med sommerbeite i indre Troms	NINA	nov. 2013
I	Høring på forskrift om erstatning for tap og følgekostnader når husdyr blir..	Miljødir.	9.10.2013
I	Instruks om tidsfrister ved fastsettelse av kvoter for gaupestjakt 2014	KLD	8.11.2013
I	Invitasjon til rovviltnemndene om møte med klima- og miljøvernministeren..	KLD	15.11.2013
U	Lederne av rovviltnemndene i region 1–8 ber om et møte med Landbruks- ..	RVN	18.10.2013
I	Norsk Sau og Geit krever flere og mer effektive skadefellingsuttak av rovvilt	NSG	2.8.2013
U	Ny forvaltningsplan om rovvilt i Troms og Finnmark, nytt rovviltprosjekt og..	FMFI	6.11.2013
I	Utkast til: Forskrift om erstatning for tap og følgekostnader når husdyr blir d..	Miljødir.	9.10.2013

32/13 Kvote for kvotejakt på gaupe i Finnmark, Troms og fastlandsdelen av Nordland sør til Rombaksbotn 2014

Behandling:

Innstilling til vedtak:

Gaupekvote i Finnmark

Det kan felles totalt åtte, **8** gauper i Finnmark fylke. Av disse åtte kan én, **1** gaupe felles i A-området. I det indre B-området, som grenser til A-området (B1), kan det maksimalt felles tre gauper, hvorav inntil én voksen tisper.

Gaupekvote i Troms og avtaleområdet i Nordland

Det kan felles totalt, fem, **5** gauper i Troms, som inkluderer samarbeidsområdet med Nordland, derav inntil tre voksne hunngauper. Inntil to av disse fem gaupene kan felles vest for E6 og sør for riksvei 851 som går fra E6 ved Brandhaug og til Sjøvegan, jakta her stoppes når én voksen hunngaue er felt. Inntil én av disse fem gaupene kan felles i A-området i Troms, eller i den delen av samarbeidsområdet med Nordland som er øst for E6. Det kan ikke felles mer enn totalt to gauper i kommunene Lavangen, Gratangen, Skånland eller i den delen av kommunene Tjeldsund, Evenes og Narvik som inngår i samarbeidsområdet med region 8, jakta her stoppes når én voksen hunngaue er felt. Minst to gauper av kvoten skal felles i kommunene Storfjord, Kåfjord, Nordreisa og Kvænangen, dette betyr at jakta utenfor disse fire kommunene stoppes når det utenfor disse fire kommunene er felt tre gauper.

Politiske føringer og lovverk som ligger til grunn for sekretariatets saksfremlegg

- St. meld. nr. 15 (2003–2004) Rovvilt i norsk natur
- Innst. S. nr. 174 (2003–2004)
- Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) av 19.6.2009
- Lov om viltet (viltloven) av 29.5.1981
- Forskrift om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) av 18.3.2005
- Forvaltningsplan for rovvilt i region 8, vedtatt 10.10.2013
- Forvaltningsplan for gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn i region 7 – Nordland, vedtatt mars 2011
- Representantforslag 163 S (2010–2011), og Stortingets behandling 17. juni 2011

Jfr. Rovviltforskriftens § 16 skal felling eller forsøk på felling meldes inn uten opphold til Fylkesmannen og Statens naturoppsyn. Dette for å sikre at meldinger om felte dyr trekkes fra kvote umiddelbart, og for å gi mulighet til å gjennomføre skuddplassundersøkelse, som ledd i oppsynet med jaktutøvelsen i regionen.

Saksfremlegg

Rovviltnemnda i region 8 skal fatte vedtak om kvote for kvotejakt på gaupe i Finnmark, Troms og fastlandsdelen av Nordland sør til Rombaksbotn. Sekretariatet ved fylkesmennene i Troms og Finnmark legger her frem saksfremlegg med en faglig tilrådning til kvote.

Internasjonale avtaler og rammer

Norge har internasjonalt forpliktet seg til å ta vare på bjørn, gaupe, jerv, ulv og kongeørn

gjennom Bernkonvensjonen som av Norge ble ratifisert i 1986. Konvensjonen inneholder krav til bevaring av flora og fauna i deres naturlige leveområder.

Sammen med 191 andre land og EU har Norge signert konvensjonen om biologisk mangfold. Konvensjonen trådte i kraft i 1993. Land som har underskrevet avtalen er forpliktet til å lage nasjonale strategier og handlingsplaner for å bevare det biologiske mangfoldet. Landene skal blant annet bevare truede arter og fremme samarbeid med andre land om biomangfold. De rovviltartene som finnes i Norge er i større og mindre grad felles bestander med våre naboland Sverige, Finland og Russland. Disse lands respektive forvaltningsregimer har stor betydning for den norske rovviltforvaltningen.

Norge har også tilsluttet seg andre avtaler som kan ha betydning for forvaltningen av rovvilt. Spesielt kan Europarådets dyreholdskonvensjon og FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter artikkel 27 samt ILO-konvensjonen nr.169 om urfolks rettigheter nevnes.

Rammene for norsk rovviltforvaltning er gitt i norsk miljøvernlovgivning og i de internasjonale avtaler Norge har sluttet seg til.

Nasjonale rammer

Den 16. juni 2011 ble rovviltforliket i Stortinget inngått med enighet i alle partier. Forliket tar for seg forvaltningen av gaupe, jerv, ulv og bjørn. Forliket sier også noe om videre forvaltning av kongeørn.

Forliket sier at den norske rovviltforvaltningen skal skje innenfor rammen av bestemmelsene i naturmangfoldloven og Stortingets behandling av denne, Bernkonvensjonen og den todelte målsettingen etter rovviltforliket av 2004, og den videre oppfølging av dette.

Rovviltforliket av 2004 hadde sitt fundament i Stortingsmelding nr. 15 (2002–2003), rovvilt i norsk natur, og Stortingets behandling av denne gjennom innstilling S. nr. 174. Føringerne i disse to dokumentene er fulgt opp i rovviltforskriften som igjen er hjemlet i naturmangfoldloven og i viltloven. Naturmangfoldloven – som er Norges første lov om vern og bærekraftig bruk av naturen, både i og utenfor vernede områder, er ett av en rekke tiltak som følger opp den globale konvensjonen om biologisk mangfold. Velferden til viktige byttedyr for rovviltet, som tamrein og sau, er regulert gjennom lov av 19.6.2009 om dyrevelferd med tilhørende forskrifter.

Det går frem av rovviltforliket 2011 at det skal legges vekt på regional forvaltning, med mål om at den regionale myndigheten i rovviltforvaltningen skal styrkes. Det skal utvises respekt for eiendomsretten samt enkeltmenneskers og lokalsamfunns livskvalitet. Forvaltningen skal bygge på vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap.

Den todelte målsettingen sier at Norge skal ha en forvaltning som totalt sett bidrar til å dempe konfliktene og motvirke utrygghet, og samtidig ha en politikk som sikrer overlevelsen til alle de store rovviltartene i norsk natur. Denne todelte målsettingen støtter seg til formålsparagrafene i viltloven, naturmangfoldloven og rovviltforskriften:

Viltloven § 1 (lovens formål)

Viltet og viltets leveområder skal forvaltes i samsvar med naturmangfoldloven og slik at naturens produktivitet og artsrikdom bevares.

Innenfor denne ramme kan viltproduksjonen høstes til gode for landbruksnæring og friluftsliv.

Naturmangfoldloven § 1 (lovens formål)

Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.

Rovviltforskriften § 1 Formål

Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter.

Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.

Bestandsmål, rovviltneemndas myndighet og bakgrunnen for kvote – kvotejakt på gaupe

Rovviltneemnda har myndighet til å fastsette kvote for kvotejakt på gaupe når bestanden ligger over det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for gaupe i regionen, jf. §§ 7 og 11 i forskrift av 18.3.2005 om forvaltning av rovvilt. Bestandsmålene er jf. forskriften også fordelt mellom fylkene i regionen. Bestandsmålsetning for region 8, er ti ynglinger av gaupe, hvorav fire ynglinger skal være lokalisert i Finnmark og seks ynglinger lokalisert i Troms. Bestandsmåloppnåelsen baseres på gjennomsnittet av dokumenterte data om ynglinger de tre siste årene fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt. De tre siste årene er det registrert 11,5, 13 og 10 familiegrupper i region 8. Det gir et snitt på 11,5 familiegrupper (Tabell 1). Rovviltneemnda har dermed myndighet til å fatte vedtak om kvote for jakt på gaupe jf. rovviltforskriften.

Tabell 1. Antall familiegrupper av gaupe før jakt fordelt på fylker og A- og B-områder i forvaltningsregion 8 i årene 2010–2013, samt gjennomsnittet for årene 2010–2013. Fordeling mellom områder er basert på hvor familiegruppa er registrert. Registreringsperioden varer fra 1. oktober til ut februar i registreringsåret. Forvaltningsmålet i region 8 er ti årlige ynglinger, fire i Finnmark og seks i Troms

År	2010			2011			2012			2013			Snitt 2011–2013
	A	B	Total	A	B	Total	A	B	Total	A	B	Total	Totalt
Finnmark	3	3	6	3	3 ¹	6	4	3	7	4	3	7	6,66
Troms	9	0	9	5	0,5	5,5	4	2	6	3	0	3	4,83
Region 8	12	3	15	8	3,5	11,5²	8	5	13³	7	3	10	11,50

¹En av ynglingene deles med Finland, men telles her som en yngling.

²Region 8 deler en yngling med region 7, denne er delt mellom regionene. Region 8 deler også en yngling med Sverige og en yngling med Finland. Disse ynglingene deles ikke opp, men telles altså som én hver.

³Region 8 deler to ynglinger av gaupe med region 7. Region 8 deler én yngling med Sverige og én yngling med Russland. Disse ynglingene deles ikke opp, men teller altså som én hver.

Kvoten for gaupe omfatter Nordland sør til Rombaken

I Forvaltningsregion 7, Nordland, er det mål om 10 årlige ynglinger av gaupe. Her er det de tre siste årene registrert 8,5, 8 og 10 familiegrupper, gjennomsnittet over de siste tre år er 8,8 registrerte ynglinger. Fylkesgrensa mellom Nordland og Troms er ingen naturlig barriere for gaupe. I 2011 delte Nordland og Troms én yngling, i 2012 var to ynglinger delt mellom regionene. Rombaken er en mer naturlig grense, derfor har rovviltneemnda i region 7 og rovviltneemnda i region 8 inngått en samarbeidsavtale blant annet om kvotejakt på gaupe:

Samarbeidsavtale mellom rovviltnemndene i region 7 og 8

Rovviltnemnda i region 7 og rovviltnemnda i region 8 har inngått følgende avtale om kvotejakt på gaupe, lisensfelling av jerv, samt kvoter for betingede skadefellinger av jerv, gaupe, bjørn og ulv:

1. Ved fastsetting av:

- kvote for jakt på gaupe,
- kvote for lisensfelling av jerv,
- kvoter for betingede skadefellinger av jerv, gaupe, bjørn og ulv

i grenseområdene mellom Nordland og Troms, skal følgende område i Nordland omfattes av kvotevedtak for Troms:

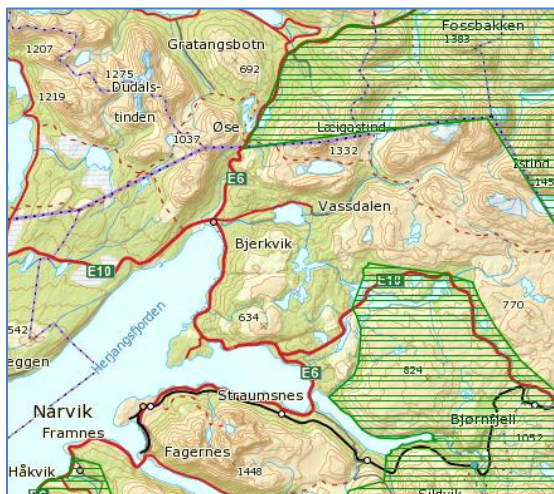
Fastlandsdelen av Tjeldsund kommune, hele Evenes kommune og den delen av Narvik kommune som ligger nord for Rombaken (fra Rombaksbotn går grensa for området i Norddalen opp til Ofotbanen og langs Ofotbanen til svenskegrensa).

2. Kvotevedtak i dette området fastsettes av rovviltnemnda i Troms, som en del av fellingsområdene på Troms-sida av grenseområdet.
3. Sekretariatet for rovviltnemnda i region 8 skal ved utarbeidelse av saksframlegg for fastsetting av kvoter, legge vekt på:
 - bestandssituasjonen for de aktuelle artene i området,
 - fastsatt bestandsmål for de aktuelle artene i Nordland,
 - føringer i gjeldende forvaltningsplan for rovvilt i Nordland
 - tapssituasjonen for sau og rein i området
4. Rovviltnemnda i region 7 skal gis anledning å komme med merknader til saken før det fattes vedtak om slike kvoter.
5. Kvotejakt og lisensfelling i dette området administreres av Fylkesmannen i Troms. Søknader om skadefelling av jerv, gaupe, ulv og bjørn i dette området skal behandles av Fylkesmannen i Troms i nært samarbeid med Fylkesmannen i Nordland.
6. I de tilfeller der Direktoratet for naturforvaltning har myndigheten til å fastsette slike kvoter i en eller begge rovviltregionene, oppfordres det til at DN fatter vedtak i samsvar med denne avtalen. Det legges til grunn at rovviltnemnda i region 8 kan fatte vedtak om kvoter i det aktuelle området i Nordland også i tilfeller hvor myndigheten til å fastsette slike kvoter i region 7 er tillagt DN.
7. Denne avtalen gjelder for perioden 6.9.2012–1.6.2015. Ved avtalens utløp skal det vurderes evt. videreføring av tilsvarende samarbeid. Avtalen kan oppheves umiddelbart dersom en av nemndene ønsker dette.

Forvaltningsområdet nord i Nordland

Ikke hele forvaltningsområdet for «nord-fylket», som har mål om ynglinger, er forvaltningsområde for gaupe. Prioriterte kalvingsområder for rein og beiteområder for sau er unntatt. Området Store Haugfjell (Figur 1) er det eneste området i Nordland, administrert av rovviltnemnda i region 8 som er forvaltningsområde for gaupe, dette området er likevel del av fellingsområdet «nordfylket», som skal legges til grunn ved målstyring av uttak i samsvar

med kriteriene for kvotejakt på gaupe. Nordfylket har mål om tre årlige ynglinger av gaupe, i registreringssesongen 2012/2013 ble det registrert én yngling i nordfylket. Det var en lav registrert bestand av gaupe i nordre Nordland og søndre Troms ved registreringssesongen 2012/2013. De siste år har det vært betydelig uttak av gaupe her, og det har vært små dokumenterte tap til gaupe i dette området siste år. Med bakgrunn i overnevnte vil sekretariatet tilrå rovviltneemnda i region 8 å la kvoten nord for Rombaken og øst for E6 tilhøre A-området, mens kvote vest for E6 fra Bjerkvik tilhører B-området.

Figur 1. Skravur viser forvaltningsområdet for gaupe. Hele området i Nordland som er administrert av region 8 og ligger øst for E6 inngår i fellingssone A. Fellingssone B i den delen av Nordland som administreres av region 8, er øst for Bjerkvik og E6

Hensikten med å iverksette kvotejakt, er å begrense veksten og/eller utbredelsen av gaupebestanden, for slik å begrense skadene gaupe påfører bufe- og tamrein. For at den skadereduserende effekten skal være størst mulig er det viktig at kvotejakten i sterk grad styres mot områder med skade på sau og rein.

Gaupe – overvåking og bestandssituasjon

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Utgangspunktet for beslutninger som kan påvirke naturmangfoldet er at kunnskapsgrunnlaget skal være best mulig jf. naturmangfoldloven § 8. Gaupebestanden i Norge blir hovedsakelig overvåket ved årlig å registrere antall familiegrupper, som er mordyr fulgt av årsunger. De fleste registreringer skjer på sporsnø. Registreringsperioden varer fra 1. oktober og ut februar. Årsaken til at registreringene ikke varer lenger, er at voksne dyr går sammen i paringstiden i mars, og derfor feilaktig kan bli vurdert å være familiegrupper. For dokumentasjon av familiegrupper må observasjoner av dyr, spor eller sportegn meldes til SNO, som da sender rovviltpersonell ut i felt. Innen region 8 gis det 15 000 kroner (skattepliktig) i dusør for meldinger om funn av nye familiegrupper som dokumenteres av SNO.

Det benyttes avstandsregler for å skille registreringer av ulike familiegrupper fra hverandre. De siste årene har det Skandinaviske gaupeprosjektet (Scandlynx) samlet inn nye data på forflytning hos gauper. Basert på denne nye kunnskapen er det foretatt en revidering av de gjeldende avstandsreglene. Lengden på avstandsreglene varierer med antall døgn mellom observasjonene, og det skilles mellom dynamiske og en statisk avstandsregel. De dynamiske avstandsreglene tar utgangspunkt i maksimal luftlinje avstand som hunngauper forflytter seg

fra en dag til påfølgende dager. Den statiske avstandsregelen gjelder når det er mer enn ti dager mellom observasjonene, og vil i praksis være ytterpunktene i et hjemmeområde for en hunngaue med unger.

Ut fra alle bekreftede observasjoner, både dokumenterte og antatt sikre, beregner Rovdata hvor mange familiegrupper som minimum lever i Norge det enkelte år. I 2013 fant de at det var 10 familiegrupper i region 8, sju (fem med ny metodikk) i Finnmark og tre i Troms, i region 7 var det 10 registrerte familiegrupper. Over årene 2011–2013 var det gjennomsnittlig 11,5 registrerte familiegrupper i region 8, dette mot 11,8 i 2009–2011.

I Norge ble gaupebestanden før reproduksjonssesong og før kvotejakta 2013 beregnet til å være mellom 320 og 349 dyr (NINA rapport 859). Scandlynx-forskere har utviklet en modell for å beregne gaupebestandens utvikling over tid. Modellen blir beskrevet i NINA rapport 774. Ny metodikk for denne modellen blir beskrevet i NINA rapport 960. På grunn av innføring av ny metodikk i modellen har ikke NINA estimert bestanden før kvotejakt 2014. På bakgrunn av informasjon som var tilgjengelig i etterkant av kvotejakta i 2012 beregnet modellen at vi i region 8 ville ha 12,9 (mellom 8,2 og 19,0) familiegrupper før kvotejakt i 2013. Sannsynligheten for at region 8 i 2013 skulle ligge under bestandsmålet var på 23 prosent. Estimert antall voksne hunndyr som kan høstes per familiegruppe for at bestanden skal holdes stabil er 0,43 (NINA rapport 774).

Andrén m.fl. (2002) har vist at antall gaupeindivider i bestanden, med en viss usikkerhetsfaktor, kan regnes ut fra antall familiegrupper i februar. Studiet tok for seg tre ulike områder i Skandinavia (Tabell 2). Og kom frem til at antall individer per familiegruppe varierte med byttedyrtetthet. Ut fra resultatene i disse tre studiene har "Rovdata" i "NINA rapport 724" delt Norge inn i tre byttedyrkategorier: "høy tetthet" fra Bergslagen, "lav tetthet" fra Hedmark og "Tamrein" fra Sarek. Når Rovdata beregner hvor mange gauper som finnes i Norge, ganger de antall registrerte familiegrupper med forhåndstallene for antall individer per familiegruppe, avhengig av hvor i Norge gaupefamilien er registrert. Videre ligger det en viss usikkerhet i beregningen av hvilke registreringer som dreier seg om samme familiegruppe. Også her benytter Rovdata ulike avstandsregler, som avhenger av hvilken byttedyrkategori området hvor registreringen er gjort sokner til. I region 8 brukes forhåndstallet 6,14 for antall individer per familiegruppe.

Tabell 2. Andrén m.fl. (2002) kom frem til disse forhåndstallene, med vist usikkerhet, for antall gauper i bestanden beregnet ut fra antall familiegrupper i februar. I region 8 brukes forhåndstallet 6,14 for antall individer per familiegruppe

Område	Byttedyrkategori	Antall individer per familiegruppe	Usikkerhet
Sarek	tamrein	6,14	± 0,44
Hedemark	lav tetthet	6,24	± 0,73
Bergslagen	høy tetthet	5,48	± 0,40
Gjennomsnitt	–	5,95	± 0,64

Det er en usikkerhet knyttet til neste års registrering av gaupe, dersom et gitt antall gauper tas ut av bestanden. Denne usikkerheten vurderer sekretariatet at i første rekke ligger i årlige variasjoner i ynglesuksess hos gaupe, og ikke i så stor grad i dataene som på nåværende tidspunkt danner beslutningsgrunnlaget.

Gjennom en sammenstilling av forskning på gaupas bestandsdynamikk i Skandinavia over en periode på ti år (NINA rapport 59), Utredninger i forbindelse med ny rovviltmelding, Gaupe –

Bestandsdynamikk, bestandsutvikling og høstingsstrategier, Andersen et al. 2003) er det for alle gaupebestander som helhet beregnet et årlig vekstpotensial på omtrent 20 prosent, men med en betydelig grad av variasjon mellom år, og en betydelig individuell variasjon i rekruttering av avkom. Videre viser en teoretisk beregning at en avskyting på 16,7 prosent av estimert bestand før jakt opprettholder en stabil bestand, når det tas hensyn til dødeligheten av voksne hunngauper i perioden februar til mai. Dette forutsetter lik inn- og utvandring og at uttaket av voksne hunngauper ikke er for høyt. Foreløpige beregninger fra Scandlynxprosjektet viser at en vil kunne få en stabil bestand om det høstes 0,4 voksne hunngauper per familiegruppe (Powerpointpresentasjon av John Odden, NINA, 30.05,2012, Høsting av gaupe, Om overvåking, nye prognoser og bærekraftig høsting).

På bakgrunn av overnevnte, samt vurderingene av tapssituasjonen i dette saksframlegget, vurderer sekretariatet at kunnskapsgrunnlaget er godt.

Sekretariatet vurderer beslutningsgrunnlaget som tilstrekkelig, føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 blir dermed ikke tillagt vekt.

Naturmangfoldloven § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning sier at «en påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for. Over er det vist at det finnes vesentlig kunnskap om gaupebestandens respons på jakttrykk, og om overlevelse og reproduksjon hos gaupe. Vi har også mye kunnskap om gaupas predasjonstakt på ulike byttedyr og på samspillet mellom gaupe og jerv. Mye av dette er samlet i NINA rapport 842, Framdriftsrapport for Scandlynx Norge 2011. Sekretariatet legger til grunn at bestandsmålet for gaupe skal nås og opprettholdes innenfor A-området for gaupe, sekretariatet har vurdert at foreslått kvote for kvotejakt på gaupe i region 8 ikke er til hinder for dette, og at kvoten dermed heller ikke er i strid med prinsippet i naturmangfoldloven § 10.

Naturmangfoldloven § 11 om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver sier at «tiltakshaveren skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter». Rovviltnemnda skal forholde seg til bestandsmålet som er et kompromiss mellom beitenæring og rovvilt, fastsatt i rovviltforskriften § 4. Rovviltnemnda skal sikre en bærekraftig forvaltning av rovvilt samtidig som hensynet til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser ivaretas, blant annet slik at en i størst mulig grad kan fortsette med beitedyr i utmark. Kvotejakt påvirker gaupebestanden, det dreier seg likevel om regional gaupeforvaltning innen nasjonale rammer som igjen er bygd på internasjonale avtaler, dette mener sekretariatet gjør at et kostnadsspørsmål ved evt. miljøforringelse ikke blir relevant i denne sammenheng.

Naturmangfoldloven § 12 om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder sier at «for å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold gir de beste samfunnsmessige resultater». Innenfor fastsatte rammer jf. den todelte målsettingen om rovvilt og beitedyr har rovviltnemnda gitt klare føringer for en tydelig arealdifferensiert forvaltning. Kvotejakt gir forutsigbarhet og det er etter sekretariatets vurdering langt mer samfunnsøkonomisk enn skadefelling.

Kvotejakt på gaupe er ordinær jakt med hjemmel i viltloven § 9 i den forstand at jakten utøves på en art som oppfyller høstingskriteriene som er fastslått i naturmangfoldloven § 16. Høsting

(jakt) kan bare tillates når arten produserer et høstingsverdig overskudd. I tillegg skal det blant annet legges vekt på skade som arten gjør. Der rein og gaupe i region 8 er til samme tid, er det å forvente at rein er det viktigste byttedyret til gaupe (Mattisson, J., et al. *Factors affecting Eurasian lynx kill rates on semi-domestic reindeer in northern Scandinavia: Can ecological research contribute to the development of a fair compensation system?* Biol. Conserv. (2011), doi:10.1016/j.biocon.2011.09.004).

Finnmark – beregning av jaktkvote

I 2013 er det registrert fem familiegrupper av gaupe i Finnmark med de nye avstandsreglene, og syv familiegrupper av gaupe i Finnmark med de gamle avstandsreglene. Dette er henholdsvis en og tre ynglinger over bestandsmålet på fire familiegrupper i Finnmark. Om man legger til grunn antall ynglinger siste tre år er gjennomsnittet seks ynglinger i Finnmark. Bestanden er i vekst, i stadig nye områder meldes det om gaupeaktivitet. Ved fastsetting av kvote bør man også vurdere de tre siste år, da bestandsmål også er relatert til gjennomsnitt over tre år. Usikre observasjoner av familiegrupper, og områder med enkeltdyr bør også ilegges en viss vekt ved fastsettelse av kvote.

Forvaltningsområde A- og B- i Finnmark er betydelig forskjøvet siden foregående jaktperiode, dette i forbindelse med revidering av forvaltningsplan vedtatt 10. oktober 2013. Tre av fem familiegrupper ligger utenfor den nye A-sonen som ble vedtatt 10. oktober 2013. Selv om regionen har oppnådd bestandsmålet for fire familiegrupper i Finnmark i 2013, er det bare to familiegrupper som befinner seg innenfor den nye forvaltningssonen for gaupe. Vi anbefaler rovviltneimnda å være bevisst på dette ved kvotefastsettelse i B-området.

Av denne grunn anbefales også en sonert jakt, som ledd i en målstyrt differensiert forvaltning områdevis (Figur 2). Grunneierforholdene er enkle i Finnmark med Finnmarkseiendommen som grunneier for ca. 95 % av Finnmarks jaktmarker.

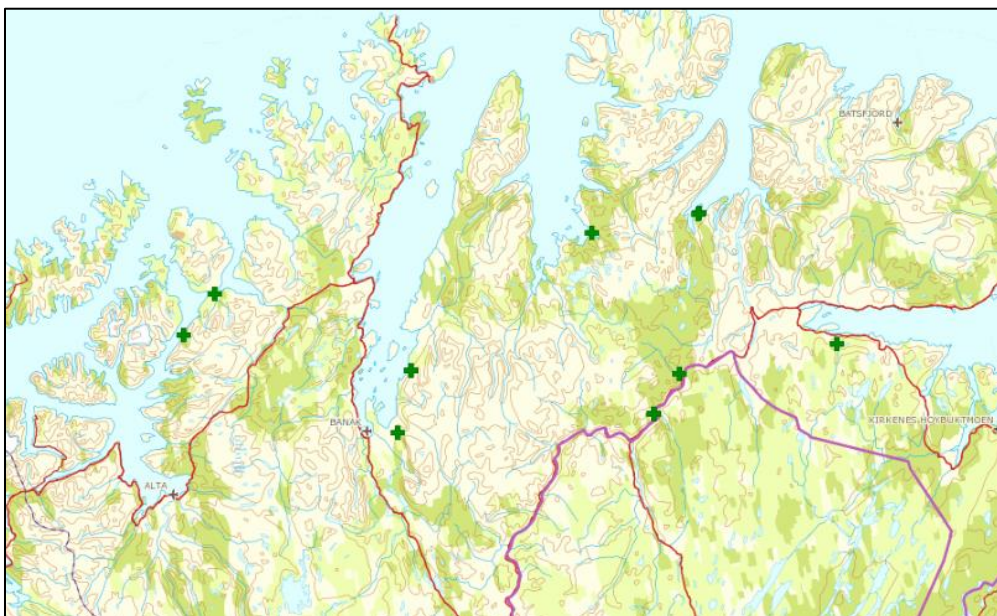
Figur 2. Foreslått sonering i B-området, blå linje (B1). Det foreslås en begrensning av kvote i områder som grenser til A-området, med tispekvote. I øvrig B-området (utenfor den blå linjen, B2) settes ingen tispekvote. Dette for å styre jakttrykket ut mot kysten, samt prøve å få til bestandsmålet i forvaltningsområde A

A-området i Finnmark

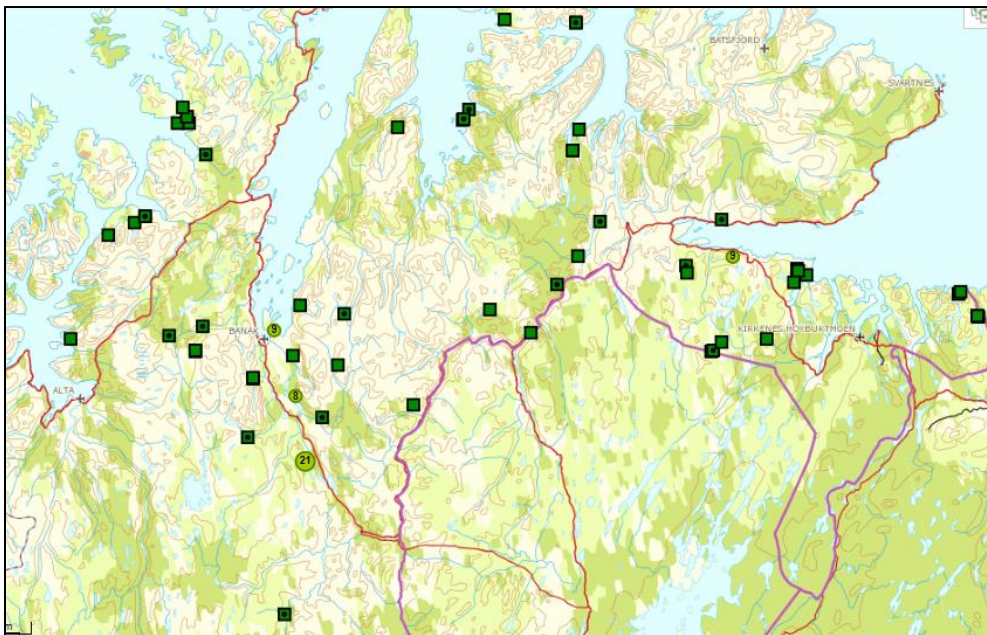
Bestandsmålet skal nås og opprettholdes innen A-området, i 2013 ble det som beskrevet registrert to familiegrupper innen det nye A-området i Finnmark. Fylkesmannen har erfart at det i B-området er problematisk å få tilstrekkelig uttak til å holde bestanden på bestandsmålet. I B-området er det ikke ønskelig med gaupe. Problemer med tilstrekkelig uttak i B-området i Finnmark er at man ikke har lyktes å øke kompetanse og oppslutning i jakta i gaupas hele utbredelsesområde i Finnmark. Store deler av fylket er gravgrendt med lite bosetting, fjellområdene ytterst på halvøyene på kysten er værutsatt med vind og vanskelige sporforhold for registreringsmannskapene. Mange områder har lite allmenn ferdsel og vi kan ikke forvente at alle familiegrupper blir observert. Dette gjør gaupa vanskelig å overvåke på ytterste kyst.

Lite lys i starten av jakta og varierende vær og sporforhold gjør at det er et begrenset antall jakthelger i løpet av perioden per område. De fleste gauper felles i tilknytning til fritid i helga. Gaupa er utbredt stort sett i hele fylket på alle halvøyer, med tilgang på rein, stort sett i hele Finnmark hele året. Til tross for sesongmessig forflytning av rein fra sommer til vinterbeite har de fleste reinbeitedistrikter restflokker av rein stående på sommerbeite, som gjør næringsforholdene for gaupe gode i hele fylket. Potensialet for etablering av en vidt utbredt og stor totalbestand er derfor til stede. Det faktum at gaupa har tilgang på rein hele året, og god tilgang på mat tilsier at vekstpotensialet i bestanden kan anslås å være høyt.

I jaktseasonen 2013 var kvoten i A-området tre dyr, derav maksimalt én voksen tisper. I B-området var kvoten 12 gauper uten hunndyrkvote. I 2013 har det vært en avgang på 12 gauper, hvorav 3 gauper innenfor det gamle A-området (Figur 3). Med det nye forvaltningsområdet ligger fem av de avgåtte innenfor A-området, hvorav en familiegruppe. Sekretariatet anbefaler at for å kunne regulere gaupebestanden rundt bestandsmålet er det riktig å åpne for uttak i hele A-området også i 2014. Sekretariatet legger her til grunn siste års skadebilde på sau og rein (Figur 4) i anbefalingen av kvoter til rovviltneemnda.

Figur 3. Avgang av gaupe i Finnmark (1.1.2013 – 1.12.2013). tre steder er det to kryss som ligger over hverandre, de vises her som ett kryss. Kilde: www.rovbase.no

Figur 4. Dokumentert/antatte gaupeskader på rein i Finnmark 1.1.2013–1.12.2013. Kilde: www.rovbase.no

Sekretariatets anbefaling av kvote i Finnmark

Fem familiegrupper før jakt 2013 (basert på nye registreringsregler) tilsvarer en totalbestand på $5 \times 6,14 = 30,7$ gauper, mens fire familiegrupper på bestandsmålet tilsvarer $4 \times 6,14 = 24,56$ gauper. Etter jakten var bestanden på $30,7 - 12 = 18,7$ gauper. Estimert tilvekst etter jakt har vært på $(18,7 \times 0,167) = 3,12$ gauper. Totalbestanden tilsvarer da $18,7 + 3,12$ gauper = $21,82$ gauper. Dette er $21,82 - 24,56 = 2,74$ under bestandsmålet etter endt uttak 2014. For å kompensere for tilveksten til registreringssesongen 2014/2015 setter en opp følgende regnestykke:

$21,82 - (24,56/1,167) = 0,77$. Altså er det å forvente at bestanden ved neste registrering ligger på bestandsmålet om det ikke tas ut gaupe i 2014.

Syv familiegrupper før jakt 2013 (basert på gammel metode) tilsvarer en totalbestand på $7 \times 6,14 = 42,98$ gauper, mens fire familiegrupper på bestandsmålet tilsvarer $4 \times 6,14 = 24,56$ gauper. Etter jakten var bestanden på $42,98 - 12 = 30,98$ gauper. Estimert tilvekst etter jakt har vært på $(30,98 \times 0,167) = 5,17$ gauper. Totalbestanden tilsvarer da $30,98 + 5,17 = 36,15$ gauper. Dette er $36,15 - 24,56 = 11,57$ gauper over bestandsmålet før tilvekst 2014. For å kompensere for tilvekst til registreringssesongen 2014/2015 setter en opp følgende regnestykke:

$30,98 - (24,56/1,167) = 9,9$. Altså er det å forvente at bestanden ved registrering 2014/2015 ligger på bestandsmålet om det i jakta 2014 tas ut 10 gauper.

Alternativt ved vektlegging av gjennomsnittlig bestandstall de tre foregående år i 2011 – 2013 på 6, 7 og 5 ynglinger blir gjennomsnittet = $6 \text{ familiegrupper} \times 6,14 = 36,84 - 12 = 24,84$. Med tilvekst på $24,84 \times 0,167 = 4,15$ gauper. Totalbestanden tilsvarer da $24,84 + 4,15 = 29$ gauper. Dette tilsier en bestand på $29 - 24,56 = 4,44$ gauper mer enn bestandsmålet før tilvekst 2014. For å kompensere for tilveksten til registreringssesongen 2014/2015 setter en opp følgende regnestykke:

$29 - (24,56/1,167) = 7,9$. Altså er det å forvente at bestanden ved registrering 2014/2015 ligger på bestandsmålet om det i jakta 2014 tas ut 8 gauper.

Anbefalt totalkvote basert på registrert bestand i 2013 eller bestandsestimat basert på gjennomsnittlig ynglinger i 2011, 2012, 2013, fratrasket avgang ved jakt, og tilvekst etter jakt tilsier en kvote på noe mellom ingen og ti gauper. Legger vi til grunn forskning om at gaupebestanden i Finnmark (Scandlynx- prosjektet) sannsynligvis har en høyere andel hunndyr som ikke yngler det enkelte år, og flere usikre ubekreftede observasjoner av enkeltdyr av gaupe samt innmeldte observasjoner av familiegrupper, som ikke har latt seg dokumentere. Og videre at tilgangen på rein er svært god over store deler av Finnmark, noe som kan indikere en høyere tilvekst enn det vi her har regnet ut fra, så anbefaler sekretariatet en kvote på totalt åtte gauper.

A-området i Finnmark

Det anbefales en kvote på en, **1**, gaupe i A-området.

Her er det vektlagt at forvaltningsområdet har en grensebestand til hele B-området, samt at bestandsmålet om fire familiegrupper ikke er oppnådd i det nye forvaltningsområde for gaupe. Skadebildet siste år i forvaltningsområdet er også vektlagt, noe som tilsier at det bør åpnes for en begrenset jakt også i år i forvaltningsområde for gaupe.

B-området i Finnmark

Her anbefales en kvote på syv, **7**, gauper, dersom det ikke skytes gaupe i A-området kan det tas ut 8 gauper i B-området. Registrerte familiegrupper og siste års skadebilde er vektlagt. Innad i B-området anbefales en begrensnings av kvote i områder som grenser til A-området på 3 gauper hvorav inntil én voksen tisper (B1). I øvrig B-område (B2) settes ingen tisperkvote.

Etter en helhetsvurdering har sekretariatet kommet til å tilrå følgende gaupekvote: Det kan felles totalt åtte, **8** gauper i Finnmark fylke. Av disse åtte kan én, **1** gaupe felles i A-området. I det indre B-området, som grenser til A-området (B1), kan det maksimalt felles tre gauper, hvorav inntil én voksen tisper.

Troms og nordre del av Nordland – beregning av jaktkvote

I området i Nordland som omfattes av kvotevedtak for Troms ble det i beitesesongen for sau 2013 ikke funnet kadaver av sau som var dokumentert drept av gaupe. Ut fra rovbasen kan en se at det gjennom siste år har vært forholdsvis få dokumenterte tap av rein og sau til gaupe i nordlige del av Nordland og sørlige del av Troms, med unntak av Gielas reinbeitedistrikt som har hatt betydelige tap til gaupe i grenseområdene mot Sverige, og inn på svensk side. I kommunene Evenes, Narvik og Tjeldsund ble det i 2012 erstattet 69 sau og lam som tapt til gaupe, i 2013 var erstatningen for tap til gaupe i disse tre kommunene nede på 26 sau og lam, alle disse i Evenes.

Lainiovuoma sameby har hatt spesielt høye tap til gaupe i Dividalen. Inne ved Lainavatn i Bardu har det vært dokumentert noe tap av rein til gaupe. I Mauken og Andsfjellet i Målselv har det vært dokumentert betydelige tap av rein til gaupe det siste året. I Helligskogen, Storfjord er det i 2013 dokumentert svært høye tap av rein til gaupe. Betydelig tap er dokumentert i Nordreisa og i Kvænangen. Siden 1.1.2013 er det i Troms dokumentert/antatt etter undersøkelse fra Statens naturoppsyn at 163 rein er drept av gaupe. Når det gjelder dokumentert tap av sau til gaupe i Troms beitesesongen 2013 er det i det aller vesentligste nord for Oteren i Storfjord det er påvist tap. 23 sau er antatt/dokumentert drept av gaupe i Troms beitesesongen 2013 (rovbaser per 13.12.2013).

Gjennomsnittlig har det i Troms vært 4,83 familiegrupper de siste tre år, dette tilsvarer en totalbestand på $4,83 \times 6,14 = 29,66$ gauper. Etter jakt i 2013 skulle da bestanden være på $29,66 - 4 = 25,66$ gauper. Dersom en forventer en tilvekst på 16,7 % blir estimert tilvekst $(25,66 \times 0,167) = 4,29$ gauper. Dette tilsier at bestanden før jakt 2013 er $25,66 + 4,29 = 29,95$ gauper.

Dersom vi forutsetter at bestanden i 2014 i Troms er 4,83 familiegrupper, at det er 6,14 gauper per yngling (Nina rapport 724), bestandsmålet i Troms tilsvarer 36,8 gauper, og at tilveksten etter jakt er 16,7 % (NINA rapport 59) skal det for å oppnå seks familiegrupper ved telling i 2014/2015 tas ut/tilføres:

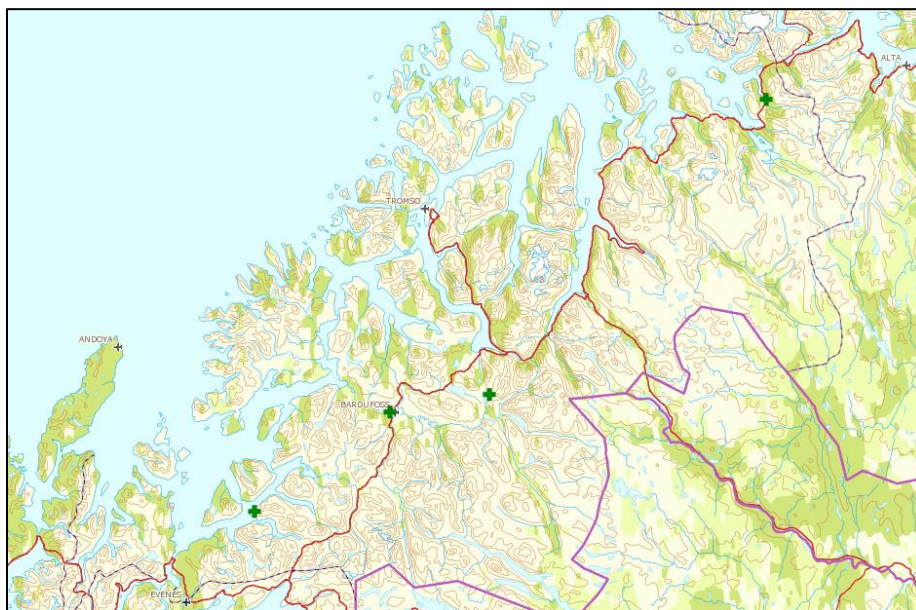
$$29,95 - (36,8/1,167) = - 1,58 \text{ gauper.}$$

Innenfor den delen av Nordland som administreres av region 8 har det de tre siste årene vært 2,5 ynglinger (tre av disse er delt med region 8), dette gir et snitt på 0,83 ynglinger per år i forvaltningsområdet nordlige Nordland, noe som er et høyt tall basert på det begrensede forvaltningsområdet for gaupe i denne delen (Figur 1).

De fire gaupene som i 2013 ble tatt ut i Troms var alle hanngauper (Figur 5), av de ti gaupene som ble tatt ut i 2012 var det tre hunngauper. Dette sammen med et bunnår for smågnagere i 2012 taler for at det sommeren 2012 var en betydelig andel av hunnene som avstod fra å yngle, eller ikke fikk fram unger i 2012, noe som ville påvirke registreringen 2012/2013. Sekretariatet forventer at antall ynglinger i Troms kommer til å ligge rundt bestandsmålet i registreringsesongen 2013/2014. Gitt at bestanden ligger på bestandsmålet før jakt i 2014 kan det tas ut:

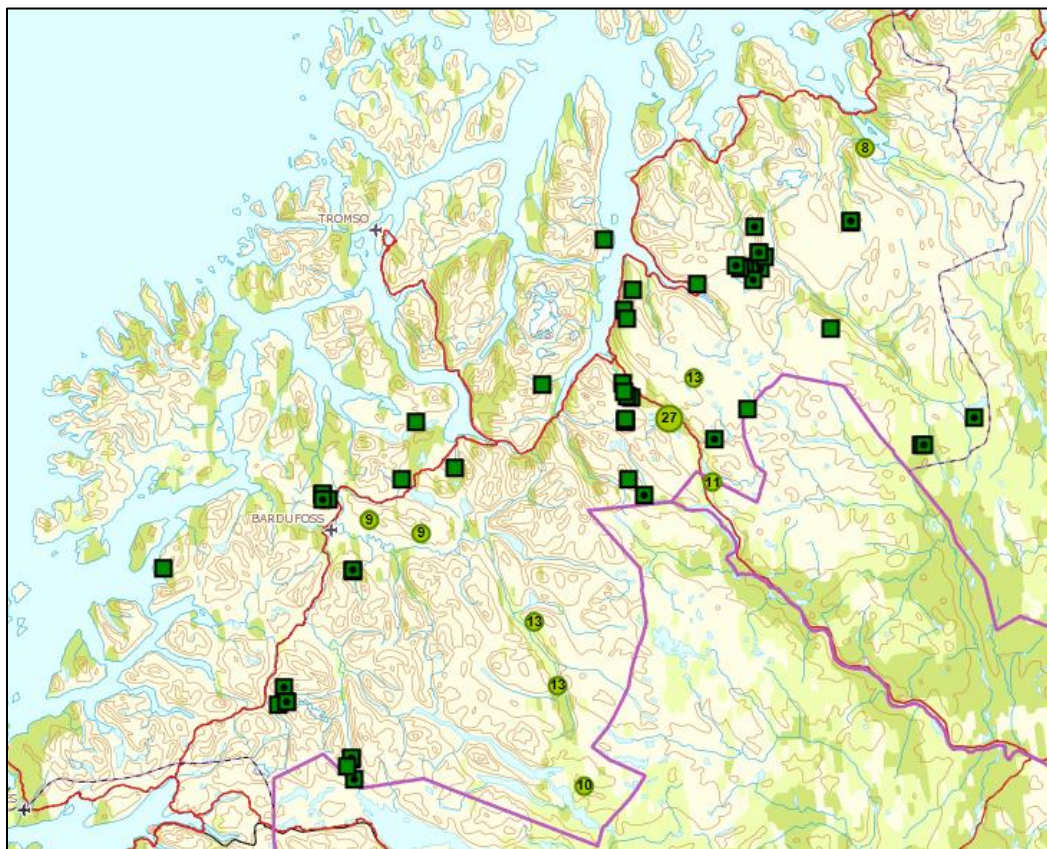
$$36,8 - (36,8/1,167) = 5,27 \text{ gauper i Troms.}$$

I tillegg kan det teoretisk tas ut noe gaupe i Nordland, det blir imidlertid svært teoretisk å skulle regne på bestandsmål for noen få kvadratkilometer med gaupeprioritert område (Bjørnefjell).

Figur 5. Avgang av gaupe i Troms i 2013 (1.1.13 – 1.12.13) I samme periode er det tatt ut én hunngaube ved Evenes, og det er tatt ut to hunngauper og én hanngaube på Tjeldøya Kilde: www.rovbase.no

Sekretariatet har tillagt usikkerheten ved hvorvidt bestandsmålet i Troms vil nås i registreringssesongen 2013/2014 vekt. Sekretariatet har også tillagt vekt at det dokumenterte tapet til gaupe, spesielt av rein (Figur 6), men i nord også betydelig tap av sau, i 2013 har vært høyt. Sekretariatet har med kvoten satt strenge begrensninger i uttak der tapet har vært lite, og i A-området for gaupe. Sekretariatet ønsker å styre en stor del av uttaket til nord i Troms, hvor kystområder som tidligere var A-områder, med revidert forvaltningsplan er gjort til B-områder.

Figur 6. Dokumenterte/antatte gaupeskader på rein i Troms 1.1.2013–13.12.2013. Innen forvaltningsområdet i Nordland er det tre gaupedrepte rein ved Evenes og én gaupedrept rein ved Bjørnefjell som ikke går frem av dette kartet. Kilde: www.rovbase.no

Sekretariatets anbefaling av kvote i Troms og avtaleområdet i Nordland

Kvote på fem – 5 – gauper i Troms, som inkluderer samarbeidsområdet med Nordland, derav inntil tre voksne hunngauper. Inntil to av disse fem gaupene kan felles vest for E6 og sør for riksvei 851 som går fra E6 ved Brandhaug og til Sjøvegan, jakta her stoppes når én voksen hunngaue er felt. Inntil én av disse fem gaupene kan felles i A-området i Troms, eller i den delen av samarbeidsområdet med Nordland som er øst for E6. Det kan ikke felles mer enn totalt to gauper i kommunene Lavangen, Gratangen, Skånland eller i den delen av kommunene Tjeldsund, Evenes og Narvik som inngår i samarbeidsområdet med region 8, jakta her stoppes når én voksen hunngaue er felt. Minst to gauper av kvoten skal felles i kommunene Storfjord, Kåfjord, Nordreisa og Kvænangen, dette betyr at jakta utenfor disse fire kommunene stoppes når det utenfor disse fire kommunene er felt tre gauper.

Konklusjon

Gaupekvote i Finnmark

Det kan felles totalt åtte, **8** gauper i Finnmark fylke. Av disse åtte kan én, **1** gaupe felles i A-området. I det indre B-området, som grenser til A-området (B1), kan det maksimalt felles tre gauper, hvorav inntil én voksen tisper.

Gaupekvote i Troms og avtaleområdet i Nordland

Kvote på fem, **5** gauper i Troms, som inkluderer samarbeidsområdet med Nordland, derav inntil tre voksne hunngauper. Inntil to av disse fem gaupene kan felles vest for E6 og sør for riksvei 851 som går fra E6 ved Brandhaug og til Sjøvegan, jakta her stoppes når én voksen hunngaue er felt. Inntil én av disse fem gaupene kan felles i A-området i Troms, eller i den delen av samarbeidsområdet med Nordland som er øst for E6. Det kan ikke felles mer enn totalt to gauper i kommunene Lavangen, Gratangen, Skånland eller i den delen av kommunene Tjeldsund, Evenes og Narvik som inngår i samarbeidsområdet med region 8, jakta her stoppes når én voksen hunngaue er felt. Minst to gauper av kvoten skal felles i kommunene Storfjord, Kåfjord, Nordreisa og Kvænangen, dette betyr at jakta utenfor disse fire kommunene stoppes når det utenfor disse fire kommunene er felt tre gauper.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages til Klima- og miljøverndepartementet innen 3 uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. En eventuell klage skal fremsettes for sekretariatet for rovviltneemnda i region 8 ved Fylkesmannen i Troms, jf. forvaltningsloven § 32.